

Antanas Pūslis

**GAUMĒ -
TEISDARĒ**

*3-jų veiksmų pjesė-pasaka
vaikams*

1961

12
Antanas Pūslis, sūn. Jono

Adresas:

Vilnius, Vitenio gt. 4 bt. 2.

L Ū M Ė - T R I S D A R Ė

3-ju veiksmų, su epilogu
pjesė - pasaka vaikams

1960 m.

V E I K Ē J A I

1. Laumē - pradžioje vargingos senutės, o vėliau gražios mergaitės pavidalu. Epiloge - ji pionierių vadovė.
2. Rimutis
3. Tylutė / *kelėtingi* dori, gebūs vaikučiai, pionieriai
4. Petrelis /vėliau vilkelis/ Tėvų
5. Barbutė /vėliau laputė/ išpaikinti, blogi vaikai.
6. Alpuksas /vėliau zuikelis/
7. Raselė /vėliau zuikėlė/ - bailūs vaikučiai
8. Pranelis /vėliau lokutis/ - diktas, *in jėntosiu bet* tinginys vaikas
9. Varna *gerai dū vaikai*
10. Stirnelė
11. Briedis
12. Dvi gervės - laumės patarnautojos

Be to dalyvauja: zuikiai:

Zuikis I, Zuikis II, Vadovas, Pavaduotojas

Šokėjai ir muzikantai.

P I R M A S V E I K S M A S

S c e n o v a i z d i s

Nuošali tankaus miško aikštelė vasarą. Susipynę medžiai, išvartos, krūmai, bruzgynai, kai kur miško gelės. Balos pakraštyje vešlūs ajerai. Centre, prieš publiką, diktas ažuolo kamienas.

Uždangai pakilus scena dar tušcia, tik girdisi miško garsai : paukščių čiulbeys, šakų traškėjimas, varlių kurkimas. Matrukus pasirodo veikučiai: Petrelis su Barbute, o vėliau Alpukas su Raselė. Petrelis ir Barbute - tėvų išpaikinti vaikai, apsirėdę labai puošniai, nors nesekoningai. Alpukas ir Raselė - kukliai.

PETRELIS

/Vienoj rankoj laiko pintinėlą, kitoje rykštelę. Apžvalgo miško aikštelę. Pasilipa ant kelmo patrepsena. Pakapsto samanas lyg ko ieškodamas/. Čia visai panaši vieta laukinėms bitėms apsigyventi.

BARBUTĖ

Petrelī, aš labai noriu medaus !

PETRELIS

Medaus, medaus, iš kur aš jo imsiu, iš kišenės neišspausiu ? Kai rasime bites, tada ir pasiskanausim !

/Miške pasigirsta Alpuko ir Raselės šauksmai "ūūū", "ūūū"
"Petrelī kur tu ? Nepalik!"

PETRELIS

/žvelgdamas į miško gelmę atsiliepis/. Ū-uuu ... Greičiau jūs, vikšrai, vilkitės ... Aš čia ! Eikit į mano balsą !

BARBUTĖ

Vienas tik trukdymasis dėl tų pamplių ! Be reikalo tu juos, Petrelī, su savimi pešmei !

ALPUKAS

/Išlenda iš tankmės/. Štai ir suradome jus !

RASELĖ

/Apžvelgusi aikštelę/. Bet uogų čia niekur nematyti.

PETRELIS

/Piktai/. Ko tu vis atsilieki, Alpukei ? Jeigu taip
toliau bus - aš Jūsų nelauksiu, paliksiu miške vienus, -
žinokitės ! ...

RASELĖ

Petrelis negarai padarė, kad atvedė į nuošalį, - toli nuo
uogynų.

PETRELIS

Ne tau, kutvėla, mane mokyti - kur aš noriu, ten ir einu !
Man miškas, tai kaip tėvo sodas žinomas.

RASELĖ

Tai ir vesk mus, Petreli, ten, kur yra uogų, juk tu
žadėjai !..

PETRELIS

/Mėgžioja/. Žadėjai, žadėjai... Žadėjau taip, kaip man
naudėngs atrodė. Tikėjau, kad visiems būriu smagiau bus, o dabar,
savo pypsėjimu, tik man nuotaiką gadinat. Nepasivelka dar !

ALPUKAS

Vesk, tik mus, Petreli, į uogynus, o mes jau neatsiliksime,
ištersime !

/Miške pasigirsta Pranuko balsas: "Echė - che-ė-ė ...

Petreli, ū chū-ū-ū .../

PETRELIS

/Atsiliepia/ ū-chū-ūū ... Tai Pranuko balsas. Jis vienas,
matyt, uogauja .

ALPUKAS

Mums tėvelis prisakė - šūkštu, be uogų negrįžti iš miško!
Pamotė norinti uogienės išsivirti. Jei nenūsime - ^{ne}klus mums
nuo tėvelio diržu.

RASELĖ

O pamotė - tai į kuprą į kuprą !..

BARBUTĖ

O mums tėvelis uogų, ar riešutų ir nupirkti gali - į
mišką einame tik, šiaip sau, dėl malonumo !

/Miške sutraška šakos ir, poto, netrunkus tingiu
žingsniu ateina Pranelis/

PRANELIS

Ach, kaip karšta ! Taip sunku po samonas vaikščioti.
- Nuovargis ima. /Pasiražo ir gulasi ant žolės/.

PETRELIS

Iš kur tu sužinojai, kad mes čia ?

PRANELIS

Aš mačiau jus einančius pro "Šiekštabalę" iš tolo.

BARBUTĖ

Tai kodėl tada prie mūsų neprisijungei ?

PRANELIS

Tingėjau ! Šildžiausi ant kalniuko prieš saulytę, tai, kaip gi ?

RASELĖ

Taip pat, kaip ir pamokas ruošti ?

PRANELIS

Tu man tokių dalykų nekalbėk, galiu supykti !

PETRELIS

Seskime čia, taip gera bus pailsėti ! /Visi susėda/
/Atėina Rimutis ir Tylutė, su pilnomis pintinėlėmis uogų.
Tai dūri, gabūs - rižtingi vaikučiai, - apsirėdę pionieriškai/.

RIMUTIS

A, štai kur jie susimetę šnekučiuoja, o krepšeliai tai visą tušti ! O mes jau ir namo tuoju eisime !

ALPUKAS

Rimuti, sakyk, kur jūs radote tiek daug uogų ?

RIMUTIS

"Patrakės" kirtimuose, gana toli nuo čia.

ALPUKAS

Gal ir mus su Rasele nuvestumėte ten ? Mums būtinai reikia parnešti uogų, kironiška! gausime nuo pamotės ir tėvelio.

RIMUTIS

Nuvesti tai galėčiau, bet jūs, vargu, ar paskui vieni namo kelią rasite.

TYLUTĖ

/Į Rimuti/. Žinai, ką broliuk ? Padalykime mes savo uogas pusiau: mums ir likusių užteks !

ALPUKAS

Bet tai jums skriauda bus, tiek darbo ir laiko dėl jų
eikvojote ! Kaip čia dabar ?..

RIMUTIS

Nieka! Prašom, bet tik jūs išsiversite.

/Pripila krepšelius/

RASELĖ

Tai labai ačiū ! Mes išgelbėti !

PRANELIS

Uždainuokime, vaikai, juk miške taip smagu !

/Alpukas, Raselė, Barbutė ir Rimutis pritaria : "Gera, uždai-
nuokime. Uždainuokime"/

BARBUTĖ

Užvesk, Rimutė "vaikų dainelę" - ją visi žino, tai ir
pritarti bus lengva !

RIMUTIS

Jeigu taip norita - tuojau pradadu.

" VAIKŲ DAINELĖ "

Gera vasara, vaikučiams

Girioj pauogauti;

Saldžias uogas, nors rieškučioms

Galime regauti.

Ei džium - džium - džium - džium - džium

Ei lia-lia, lialia, lialia, -

Šviesus vaikų kelias !

Gera ežere ar upėj

Per kaitras pušketis,

Tėvų meilė kada supa,

Linksmu mums gyventi.

Ei džium - džium - džium - džium - džium

ir t.t.

Kai ateina rudenėlis,

Obuoliai svaigina

Gera būna mums ir vėlei

Riešutaut lazdynuos.

Ei džium - džium - džium - džium - džium

ir t.t.

Žiemos džiaugsmi, po to seka :
Mokykla, - darželis.
Taip vaikystės dienos teka,
Lyg sraunus upelis.

Ei, džium-dži, rium-dži - džium-dži,
Oi lie-lia, lia-lia, lialia
Šviesus vaikų kelias.

/Visi vaikai dainuoja jautriai, net galveles palinguodami
į dainos ritmą, tiktai Petrelis, būdamas nepatenkintas, kad ne
pagal jo iniciatyvą tas daroma - dainuoja labai sbejingai,
proterpiais, ne pagal melodiją, išrekdamas atskiras dainos
frazes/.

ALPUKAS

Chi-chi-chi-chi /arsisi juokiasi - kikena/.

TYLUTĖ

Pasakyk, Alpuk, ko tu taip gardžiai juokies, gal ir
mus ims noras tavimi pasekti ?

ALPUKAS

Man labai juokinga buvo, kai Petrelis dainevo ne taip
kaip visi, o tik protarpiais, kad sustaugs ... kad sustaugs,
lyg vilkas ...

PETRELIS

/Isižeidęs/. Aš tau Alpuk, kai užrašiu per kuprą, tai
liaušies iš manęs šaipšis, o pradėsi ne ^{tik}vilku, bet jaučiu
mauroti !

TYLUTĖ

Mušti negalima: nei žmones, nei gyvulėlius - o tai
laumės dar nubaus !

PETRELIS

O tėvelis man nedraudžia mušti rūpužes ar deginti
paukščių lizdelius.

/Pasigirsta apuoko ūbavimas/.

BARBUTĖ

Tėvelis mums sakė, kad tik savo sode nieko nereikia
deginti, ydant per neatsargumą, trobėsiai neužsidegtų !

PETRELIS

Aš jums papasakosiu, kaip juokinga karta is būna ! Syki aš padegiau lizdelį - lizdelis sausas, gerai dega, o jame mažyliai, - tokie pūkotukai, - kad pradės svilti, kad pradės čypsėti, o senė paukštė, tur būt motina jų, tik suka ratu, tik suka ir vis šaukia, čypia !..

BARBUTĖ

Ir aš tą viską mačiau, lizdelis buvo neaukštai krūmuose, tai viskas kaip ant delno.

PETRELIS

Aš buvau arti lizdelio, tai senė paukštė vos akių man neiškirto, - tiesiog į veidą metesi, kaip kokia pakvaisėlė !

RASELĖ

Kaip tai baisu !..

PETRELIS

Baisu ?.. O aš visiškai neišsigandau !.. Ji taip paskraidė, paskraidė plyšaudama apie mane, po to, staiga puolė į degantį lizdą, apgobė sparnais savo mažylius ir pati susgilo !

TYLUSIS

Kokia didvyriška motina !

RIMUTIS

Ach, kos tu beširdis, Petreli !

/Miške pasigirsta apuoko ūkavimas: po to nuaidi kvatojimas/

RASELĖ

Man baugu, Alpukei, gal tai raganos ar laumės šūkauja?!

FRANGLIS

Monai, jokių laumių ar raganų nėra. Tai tik žmonių prasimanymai !

PETRELIS

/Staiga pamatęs bitę samaną/. Štai, bitė samanė praskrido - reikia paskirti, čia, netoliese, turėtų būti jų lizdas. /Vaikšto lyg sekdamas paskui bitę, po to sušunka džiaugsmingai/. Yra, yra! /Bėga prie medžio kamieno/. Va, štai, kur ji įlindo. Čia turėtų būti jų šeima ir koriai su medum. /Apsto su vytinėle samanas

ALPUKAS

Aš bijau bičių - jos skaudžiai gelia, po to, sutinsta įgelta vieta...

RAGELĖ

Ir aš bijau ! /Pabėgeja į šalį/

PETRELIS

Nebijokit jūs žiopiukai ! Žiūrėkit, aš jums parodysiu, kaip moku su jomis susidoroti ! Ne viena manęs neįgals.

/Išsiima degtukus, prisirauna sausos žolės ir rengiasi uždegti/.

TYLUTĖ

Ką tu, Petreli, rengiesi daryti ?

PETRELIS

Prikišiu, uždegęs žolę, prie jų lizdo, tai nė viena nesuspės manęs įgelti, - nukris, apsvilusiais sparneliais, o kitos ir visai sučirskės !

TYLUTĖ

/Pagriebia iš Petrelio rankos degtukus, Petrelis vežasi, bet Tylutė nusviedžia degtukus į balą/. Neleisiu bitelių kankinti, nors ir kažin kas ?!..

PETRELIS

/Prisivijęs Tylutę užsimoja rykšte kirsti per veidą, bet, paskutinę akimirką susilaikęs, griebia Tylutės pintinėlą ir numeta į miško gilumą/. Še, tau, dabar už degtukus !

/Trypia žemėje išbertas uogas/.

TYLUTĖ

/Pro ašaras/. Beširdis ! - ką gi aš dabar nunešiu savo sargančiai mamytai ?

/Atsina senutė, nešina ryšulėliu sausų šakų ant pečių. Sėdasi ant kelmo ir, iš nuovargio, sunkiai alsuoja/.

SENUTĖ

Ach, kaip pavargau ir nusilpau iš alkio, kad vargu iki namų beneisiu !..

KIMUTIS

Senelė, mes tau su sesute padėsime malkas panešėti!..

TYLUTĖ

Jeigu tas malkas dar perrišti į du ryšulėlius, tai vieną aš galėčiau nešti, o kitą broliukas.

SENUTĖ

Ačiū Jums, gerieji vaikučiai, persunki tai našta dėl
jūsų pečių ! Beto, nepakeliui jums bus.

/Kreipdamosi į Petrelį/

Tu, vaikuti, krepšelyje, kaip matyt, turi kažko valgomo,
gal duotumei man, nors žiauburėlę duonos, pasistiprinti ?

PETRELIS

Kad ir turiu, tai kas tau iš to? Štai /rodo/ ir pyragalėlių
ir duonos su sviestu bei dešra turiu, bet tai mano ir niekam
neduosiu, - nors ir pats sotus esu.

SENUTĖ

Kieta tavo, kaip matyt, vaikeli, šindalė. /Kreipdamosi
į Alpuką ir Baselę/. Gal jūs vaikučiai mane kąsneliu duonytės
pastiprintumėte ?.. Ar turite ko įsideję ?

ALPUKAS

Trupučiuką turime, tik bet tik juodos duonytės !

RASELĖ

Ir be sviestelio.

PETRELIS

Jeigu turite, tai ir pasilaikykite sau. Žiūrėkit, kad
man nė trupinėlio tai džiūsnai neduotumėt.

RIMUTIS

Man tavęs labai gaila, senelė ! Turiu, štai, pataptą
duonos riekutę, še, imk ir pasistiprink !

PETRELIS

/Grąsiai pažvelgęs į Rimutį/. Rimai, nė trupinio
neduok !

RIMUTIS

Atsirado, mat, diktorius - įsakynėtojas !

SENUTĖ

Ką tu, vaikuti, - tu pats toks pablyškęs, silpnutis,
suvalgyk jau pats.

RIMUTIS

Imk, senute, prašom, manęs nežiūrėk ! Vyras juk esu -
iškęsiu iki vakaro ! O savo sesutei paliksiu dar riekutę.

TYLUTĖ

Ne, ne - man nereikia, aš nenoriu ! Tu, broliuk, atiduok
jau viską, senutei !

/Rimutis paduoda duoną/.

SENUTĖ

Dėkoju jums, gerieji vaikučiai. Niekuomet aš jūsų neužmiršiu ir kuo galėdama padėsiu !

/Valgo geraširdiškai žiūredama į vaikus/.

Kuo vardu, gerasis vaikuti ?

RIMUTIS

Rimantu mane tėtis vadina.

TYLUTĖ

O mana - Tylute !

SENUTĖ

Rimantėli ir Tylute, už jūsų gerą širdį, aš jums duosiu švilpynėlę ir, kai paklysit kur, ar nelaimė kokia jums grės, tai, tik išsiimkit tą švilpynėlę ir ištarkit : "Laume geroji, gelbėk mus pavojų" ir, bematant, ji jums padės ! O, jeigu panorėsit pamatyti užburtą gyvulių ar augalų pasaulį, tai ištarkit tik: "Laume visagale, atverk mums burtų šalį" ir jūs pamatysit nuostabiausius dalykus ! Še, imk, tą švilpynėlę /paduoda Rimučiu/ ir laikyk ją visuomet prie savęs.

/Senutė pasiėmusi žebų ryšulėlį kreipiasi į Pranuką/.
Berniuk, tu, atrodo, stiprenis už kitus, taip diktai nusugęs, pakėlek man ant pečių malkų ryšulėlį.

FRANELIS

Nėra čia ko man vargintis, - tingisi, užsikelsi ir pati !

/Senutė sunkiai dūsausdama užsikelia malkas ir tyliai išnyksta/.

FRANELIS

/Pavydžiai žiūredamas į Rimučio rankoje švilpynėlę/.
Man tėtis daug gražesnę ir didesnę nupirks ! Na-gi, parodyk kaip ji atrodo ?

RIMUTIS

Priek ir pažiūrėk, ji, štai, ant mano delno.

PETRELIS

/Godžiai žiūri ir nori paimiti. Rimutis užgniauzia saują ir savo rankose vartydamas rodo/. Būta čia švilpynės, ji medinė ir visai ne nauja ! Kažin, ar ji dar švilpia ? Duokš aš pabandysiu !

/Petrelis staiga ištraukia ją iš Rimučio rankos ir bando švilpti/.

Vis tik švilpia, blaurybė ! Ir dar ne visai blogai.

RIMUTIS

Gana jau tau, Petreli, pasiežiūrėjai, pabandei, dabar gražink !

PETRELIŠ

Palauk, koks tu skubus ! Aš, visai, nė nemanau jos tau gražinti ! Kol tėtis man nupirks naują, - gera bus ir šitoji !

RIMUTIS

/Isikimba į švilpynę/. Atiduok, Petreli, juk ją man senutė dovanojo !...

PETRELIŠ

O, pagal vyresniškumą, ji man priklauso ir tau neduosiu ! /Rimutis bando ją uštraukti švilpynę/. Och, koks paršas, - dar priešintis drįstą ! Aš tau, greit, nosį nušlostysiu ! /Užsimoja kumščiu ir smogia. Po to, susikimba, abu parvirsta ant žemės ir atkakliai grumiasi, persiversdami viens per kita/

RIMUTIS

Oi, oi, laume geroji, gelbėk mane pavojuje !

/Staiga, pasigirsta skerdus dundesys, lyg griaustinis, scenoje visiškai sutemsta. Girdiai tolumoje vilko staigimas. Lapės lojimas./

Uždanga palengva nusileidžia

ANTRAS VEIKSMAS

S c e n o v a i z d i s: kaip ir I veiksmas

PETRELIS - VILKELIS

Ā-ūūū, kokia nelaimė mane ištiko. Kaip šlykštūs man tie gaurai, kaip blaūrūs man tie negai, ir kaip dvokis žvėries prakaitas. Širdis man pykėiu kunkuliuoja, kad, rodos, kiekvieną sutiktąjį į skutus sudrąskyčiau, o ir alkis nepaprastas kankina.../sikliuso/ Ten, rodos, kažkas suskrabėjo, bėgsiu, gal pas seks mėselės sau susimedžioti.

BARBUTĖ - LAPUTĖ

/Išlįsdama iš už medžio/. Nubėgo tas pilkis, matyt, apart savo prakaito, jis nieko daugiau neužuodžia. O mano jautri noselė tuoj užuodė, kad čia, kur netoliese, turėtų būti paukštienos! /Leško uostinėdama po žolę ir krūmus/. Ana, štai, žąsies kulšis žolėje! /Atsargiai artinasi ir vėl susilaiko/. Bet kas tai? Aš užuodžiu ir žmogaus kvapą! Aieikia būti atsargiai! /Dairosi, sukasi ratu, nedrįsdama prisitarti prie grobio. Dar pauosto/. Ech, aš jau ir geležį užuodžiu! Dabar man viskas aišku: žmogus įtaisė čia žvėrimis žabangus, o tas, skanys kashelis, tai tik primasiniui padėta. Ne, manęs tuo neapgausit! Geriau jau šalintis nuo tos vietos! /Nueina/

/Atbėga du zuikučiai: Alpukas ir Raselė, Laumės paversti į šiuos gyvulėlius ir bailiaie dairydami./

RASELĖ - ZUIKELĖ

Ai, ai, nuo kokių pabėisų ši syki išsigelbėjom! Bet jie juk, visur mus, vargšelius, gali surasti? /Dreba ir smarkiai alsuoja./

ALPUKAS - ZUIKUTIS

Ar netykoja ir čia koks plėšrūnas, iš krūmų, ar iš medžių? /Išžvalgo krūmus ir medžių šakas./

RASELĖ - ZUIKELĖ

Tai nelaimė mums, broleli, mes visų turime bijoti! Taip ilgiau aš neištversiu! Iš baimės širdis man sprogs.

ALPUKAS - ZUIKUTIS

Niekai, seselė, priprasim ir prie baimės. Reikia sukaupti visą drąsą ir tada ne taip bijosi.

RASELĖ - ZUIKELĖ

Kaip ją sukaupti, kad jos pas mane nėra?!

ALPUKAS - ZUIKUTIS

Jeigu viena bėgiosi, sesele, tai, gerai išžvalgyk ne tik tai krūmus, ar aukštą žolę, bet stebėk, ar medžių šakose netūpi koks priešas. Jauskis kiek galint drąsiau, - drąsieji ir pavojų lengviau išvengia !

RASELĖ - ZUIKELĖ

Ir aš apie tai girdėjau, bet ką man daryti, kad aš tokia baili esu ! Ar tu girdėjai, broliuk, pasaką apie tigrą su pelės širdim ?

ALPUKAS - ZUIKUTIS

Girdėjau, tai kas iš to seka ?

RASELĖ - ZUIKELĖ

O tas, kad, vargu, mums drąsiems pasidaryti, jeigu mūsų jau tokios, zuikiškos, širdys ...

ALPUKAS - ZUIKUTIS

Niekai ! Aš žinau tik vieną: koks gyvi, reikia visuomis jėgomis laikytis už gyvenimo ! Kovoje sutvirtės širdis ir atsiras drąsos.

RASELĖ - ZUIKELĖ

O gal laimė dar mūsų kada nors pasigailės ? Gal dar vėl tapsime žmonių vaikučiais ?

ALPUKAS - ZUIKUTIS

Gal ir pasigailės. Aš manau, jeigu ir pasigailės, tai tik tuo atveju, jeigu mes, net būdami zuikučiais, stengsimės visuomet teisingai būti ir drąsiai už teisybę ...

RASELĖ - ZUIKELĖ

Man taip linksma pasidare, kad norisi pabėgioti ! Bėgsiu į šaltinį atsigerti ir veidelį nusiprausti.

ALPUKAS - ZUIKUTIS

Bėk sau, tik, būk atsargi ! Prie tokių vietų grobuonys dažnai slapstosi, nes žino, kad nė vienas gyvulėlis be vandens neišsivers.

RASELĖ - ZUIKELĖ

Mano akys jau nos, šviesios, beto, geros ausys - kiekvieną šlamesį išgirs ! /Nu, bėga/

✓ Likęs Alpkas apžvalgos visus krūmus ir grįžęs į seną vietą žaidžia konkorežiais, lyg vaikai akmenėliais negarsiai dainuodami: "tupi zuikis ant dirvo, plikas be žipono" - "Ar iš balos tas gražumas zuikio prigimimo ..."/

RASELĒ - ZUIKĒLĒ

/Atbēgusi, linksmi/. Brōliuk, pasakysiu tau linksmā naujienā, atrādeu šviežius pēdsakus.

ALPUKAS - ZUIKUTIS

/Staiga pašokęs/. Gal vilko, ar kito plēsrūno ?

RASELĒ - ZUIKĒLĒ

"s, ne! Pēdas zuikių, tokias pat kaip mūsų ir labai daug. O kad mums su jais susitikus !

ALPUKAS - ZUIKUTIS

Jeigu jie šia netoliese, tai ir susitiksime.

RASELĒ - ZUIKĒLĒ

Brōliuk, aš norėjau tavęs kai ko paklausti ?

ALPUKAS - ZUIKUTIS

Klausk, tai ko dar ?

RASELĒ - ZUIKĒLĒ

/Kiek gėdindamosi/. Ar visų zuikučių tokie gražūs snukučiai, taip kaip, pavyzdžiui, mano, na, arba tavo ?

ALPUKAS - ZUIKUTIS

Na, ir iš kur toks peikas klausimas tau galvoj gimė ? Pagaliau, iš kur tu žinai, kad tavo snukutis, būtent, gražus ? Kas tau sakė, gal jau sutikus ką buvai ?

RASELĒ - ZUIKĒLĒ

Susitikus, tai su niekuo nebuvau. Bet aš pati mačiau savo snukutį vandens veidrodyje, kai buvau nuėjusi atsigerti. Dar apsiprausiau, susišukavau.

ALPUKAS - ZUIKUTIS

/Kiek piktokai/. Tu, su savo išmonėmis, tik galvos kada neteksi! Taip besigrožėjančius prie šaltinio, ar upės ir nutveria už gerklės koks vilkas, ar lapė.

RASELĒ - ZUIKĒLĒ

Nebark manęs, brōliuk ! Aš gi ne dažnai, tik šitą kartą, svečių belaukiant !

/Isiveržia zuikių būrys ir supdamas ratu artinasi prie Alpuko ir Rasselės/

VADOVAS /ZUKIŲ/

/Žvelgdamas į scenos gylumą/. Keturišė pasilikite sergyboje, iš visų aikštelės kampų !

PAVADUOTOJAS

Ką aš matau ! Iš kur atsirado šie mūsų padermės atstovai ? Jis tikrai ne iš mūsų būrio ?

VADOVAS

/Kreipiasi į Alpuką ir Rasele/. Iš kur jūs jaunuoliai, būsite ? Kaip į šią vietą patekote ?

ALPUKAS - ZUKUTIS

"Mes gerai neprisimename. Mes našlaičiai ..."

VADOVAS

Jeigu jau jūs našlaičiai, tai aš, su savo būriu, imosi jus globoti. Ar sutiksite prie mūsų prisidėti ?

ALPUKAS - ZUKUTIS

Jeigu priimate, tai, žinoma, bus smagiau.

RASELĖ ZUKELĖ

Ir drąsiau ir linksmiau bus tarpe daugelio gentainių !
Dėkojame jums !

VADOVAS

Aš siūlau, tokio nepaprasto įvykio proga, suruošti pasiliksminimą šių našlaičių garbei. Kad šitie vargšeliai, iš karto pajustų mūsų kolektyvo šeimynišką šilumą. Ar visi tam pritariate ?

ZUKIŲ BŪRYS

"Mielu noru". "Pritariame". "Visi kaip vienas". "Tai bus bent šventė".

I ZUKIS

Štai ir muzikantai atvyksta ?

II ZUKIS

Ir dar su būgnu !

I ZUKIS

Vadove, ar galima pradėti šokius ?

VADOVAS

Šokite visi: kam yra ūpo ir sveikatos, o aš jau geriau nuošaly pasėdėsiu !.. /Sėdasi pakrašty ant kelmo ir drožinėja - marginalazdele/.

I ZUKIS

Vadova, argi Tamata mums nepritarsį ?

VADOVAS

Mano anžiui ir orumui jau tas nepritinka.

PAVADUOTOJAS

Aš irgi nedalyvausiu šokyje: mano, mat, labai atsakingos pareigos.

I ZUKIS

Argi, jau, atsakingam pareigūnui draudžiama šokti ?

PAVADUOTOJAS

/Išsisukinėdamas/. Na, ne...bet aš, ypatingai, skaitau, kad tas gali mano reputacijai pakenkti.

I ZUKIS

Ar jau tamtos reputacija tokia trapi, kad bijote, šokant, ją sukulti ?

PAVADUOTOJAS

/Susikonfuzinęs/. Mchm-m. Aš jau eisiu gatiu sargybas patikrinti, kad jie neužsiėsių ten konkorežiais. /Nueina/

I ZUKIS

Draugai, ką šoksime ? Aš siūlau "Žygūną" !

II ZUKIS

Aš manyčiau - geriau "Kinapakoją"

I ZUKIS

Muzikantai pradėkite, bet kokį, kurį jūs geriau mokate, man vistiek, kad tik greičiau pradėtumėt !

ZUKIŲ BŪRYS

/Visi gyvai šoka, išskyrus Vadovą ir muzikantus, kurie groja skudučiais ar švilpynėmis pritarient būgnui. Baigiantis šokiui atbėga, baimės pagautos, Pavaduotojas/

PAVADUOTOJAS

Draugai, pavojus ! Vilkas šia kryptimi sėlina !

ZUKIŲ BŪRYS

/Pagautos panikos/ "Ką dask darysim?" "Kur bėgsim?" "Prapuolę mes". "Vadova, pavaduotojau, sekųk ką mums daryti? Kaip galbėtis ?"

PAVADUOTOJAS

Bėkit, skirstykites kas kur galite !

ALPUKAS - ZUIKUTIS

Ne skirstytis, o rungtis pavojuje reikia - iš žmonių lūpų
esu tą girdėjęs. Tikrai vienybėje galybė ...

PAVADUOTOJAS

Gal ir nekvailai kalba jaunuolis. Dabar be laikas tai
svarstyti !... Pasitikėkim tik savo kojom.

ALPUKAS - ZUIKUTIS

/Palingavęs galvą bėgančių link./ Ech jūs, puikoriai,
narsuoliai ! Dabar matau, kad man, su jumis, nepakeliui,
o gaila jūsų !

VADOVAS

Nors aš ir drąsiausias esu, bet ir man jau laikas slėptis!

/Išbėga/

RASELĖ - ZUIKELĖ

/Bailliai glausdamosi prie Alpuko/. Visi pabėgo, o mes ką
darysim broliuk ? Nejaugi jau liksime čia, kol vilkas, ar lapė
ateis?

ALPUKAS - ZUIKUTIS

Žinoma kad nelauksime. Aš čia pat, netoliese, esu suradęs
po ažuolo šaknimis kiaurymę, tenai ir įlisime pasislėpti. Tu į
gilumą, aš prie angos. Jei reiks ginsiu dantimis ir nagais !

RASELĖ - ZUIKELĖ

Tai, ir skubėkime į ten, nes aš jau girdžiu, netoliese
samanų ir šakelių traškėjimą.

ALPUKAS - ZUIKUTIS

Eime, mes tuoj pasislėpsime ! /Nusina/

/Kurį laiką scene tuščia, gilumoje pasigirsta vilko
staugimas, pelėdės šauksmas, šarkų ir kitų paukščių čiaušėjimas,
po to netrukus ateina Vilkas - Petrelis/

VILKAS - PETRELIS

A-ū ū ū, kaip man strėnas galia ir pilvas, rodo, prie
nugarkaulio prikepo. Piemuo šratus suvarė į šoną, o šunys, toji
žmonėms atsidavusi veislė, vijosi iki pat miško tankynės.
Vos vos pabėgau. O laukuose avelės, riebios, ganosi, kad man
seilės, net čiurlėmis... Nejaugi, jau teks taip, iš bado, ir
nudvesti ?..

BARBUTĖ - LAPUTĖ

/Pasirodo iš užu medžio kamieno/. Ko čia taip graudžiai
aimanuoji, gražuoli vilkeli ?

PETRELIS - VILKELIS

Nesityčlok, tu, žvairaske ! Atmink, kad alkanas kiekvienas piktas, o tai, nežinia ką, galiu, nesusivaldęs, ir tau padaryti !

BARBUTĖ - LAPUTĖ

Pamanykit, tuoj ir užsigavo ! Iš kur aš žinau, kad tu alkanas, balandėli ? Matau tik, kad toks gražuolėlis, man ir į galvą neatėjo, kad alkanas būtum ?

PETRELIS - VILKELIS

Dar kartą perspėju, kad nesityčlok ! Atrodo, maš, gražuolį ! Man jau gaurai pastiro ir viduriai įsmuko nuo bado, o ji dar ...

BARBUTĖ - LAPUTĖ

Yra ko čia dejuoti ? Ana, krūmuose, visą žąsies kulšį mačiau pamestą. Susirask ir užgriauši.

PETRELIS - VILKELIS

Sakai žąsies kulšį ? Bėgu, tuoj, pasieškoti ! Dėkoju tau sesale ! /Vilkas būdamas už krūmo/. O, štai, ištikrujų, kvapensaus kašnelio beesama ! Aš jį tuoj ... /Po pauzės/ Oi, oi, įkliuvau !... Į žmogaus padėtus spąstus įkliuvau !.. Kad nors tą kulšėlę pasiekčiau, vis ne taip skaudu būtų !.. O dabar už kojos prirakintas tapau. /Išlenda iš už krūmo, su viela ant kojos/. Laputa sesute, tu, bent, paritink arčiau prie manęs tą kulšėlę.

BARBUTĖ - LAPUTĖ

Paritinti, tau ? Ne tokia jau aš kvaile, kad atiduočiau tokį gardų kašnelį. Dabar aš ir pati, visai be pavojaus, galiu jį pasiimti ir suėsti. /Nuėjusi, pasiima, atsineša ir graužia, su didžiausiu pasigardžiavimu, tuo tarpu, vilkas laksto, šokinėja, norėdamas iš spąstų išsivaduoti, ir, tik, seilę ryja, žiūrėdamas į besivaišinančią laputę/.

PETRELIS - VILKELIS

/Grąsindamas laputei/. Ach, tu, apgavike, ach, tu, nenaudėle, kaip drįsai įvylioti mane į spąstus ?!

BARBUTĖ - LAPUTĖ

Kaip drįsau ? Cha, cha, cha ! Drąsos pas mane ne mačiau, kaip pas tave, be to, pas mane ir proto pakankamai, kurio tau kaip tik, trūksta.

PETRELIS - VILKELIS

/itūžęs laksto, šen ir ten/. Pats savo leteną nugraušiu, kad ir be jos liksiu, vistiek, iš tų prakeiktų spastų, išsivaduosiu ir tau nedovanosiu !

BARBUTĖ - LAPUTĖ

Jeigu tik žmonės anksčiau čia neateis ir, tave suradę, neužmuš !..

PETRELIS - VILKELIS

Sakai užmuš ! Ir už ką gi ?

BARBUTĖ-LAPUTĖ

Chi-chi-chi ! Dar klausia jisai ? Kai kitiems tu darei skriaudas, ar tada galvojai, už ką ?

PETRELIS - VILKELIS

Pasirodo, kad tu jau ir seniau buvai lapiškos prigimties !

BARBUTĖ - LAPUTĖ

Lygiai taip, kaip tu vilkiškos.

PETRELIS - VILKELIS

Ach, kaip aš dabar galiuosi, kad buvau toks savamyliškas, savanaudis, ir beširdis !

BARBUTĖ - LAPUTĖ

Pervėlai broleli - vilkeli ėmėsi apgailėstauti savo nuodėmės !

PETRELIS - VILKELIS

Sakai pervėlai ? Ne, sesute lapute, pasitaisyti niekuomet nėra vėlu !

BARBUTĖ - LAPUTĖ

Tai, vadinas, nėra ko skuba - dar suspėsi !

PETRELIS - VILKELIS

Tu, sesute lapute, piktai šaipaisi iš mano nuoširdžiųjų jausmų, iš mano pasiryžimo: amžinai atsisakyti savo žveriškių įpročių, nors man tektų, šioje kılpoje, ir žūti !

BARBUTĖ - LAPUTĖ

Cha, cha, cha ! Ašžin, ar kas patikės tavo norų nuoširdumu ?

PETRELIS - VILKELIS

Jeigu jau mano tikroji sesutė manimi netiki, tai iš kitų nėra ko laukti? Ach, kaip skaudžiai likimas mane plaka... Kaip matyti, jau nėra man išsigelbėjimo! Atsiduodu tikrai mirčiai. /Gulasi susiraito/

BARBUTĖ - LAPUTĖ

Tik nemanyk, broleli, kad aš tavęs visiškai neužjaučiu?! Ir manyje jau nubudo žmogiškoji širdis. Man tavęs labai gaila, tik nežinau kuo galėčiau aš tau padėti?

PETRELIS - VILKELIS

Kuo padėti? Jeigu tu, sesute, tik nuoširdžiai panorėtum, aš manau, kad tau pakaktų sumanumo nunerti nuo mano kojos tą prakeiktą kilpą ir, tokiu būdu, išvaduoti iš baisios bado mirties.

BARBUTĖ - LAPUTĖ

Pesistengsiu padėti savo broleliui. /Ryžtingai artinasi prie Petrelis-vilkelio, bet, nepastebimai, ir jai ant kojos užsinaria kilpa ir ji, suklykusi, pergriuva ant žemės/ Nelaimė mums abiem! Norėdama tau padėti ir pati įkliuvau! Žmogus gudresnis ir už laputę! Ai, ai, prapuolėme, broleli, prapuolėme!..

PETRELIS - VILKELIS

A-ū-ū-ū, aiii, ai-ii /staugia, dejuoja/

BARBUTĖ-LAPUTĖ

Nestauk taip vilkiškai, o tai medžiotojus prisišauksi!

PETRELIS - VILKELIS

Aš to dabar tik ir tenoriu. Geriau jau mirtis iš karto, negu toks lėtas merdėjimas!

BARBUTĖ - LAPUTĖ

Nejaugi, nėra jokios vilties, mums išsivaduoti iš tų kančių, broliuk?

PETRELIS - VILKELIS

Vienintelė viltis, jeigu laumė, susižnojusi mūsų kančias, pasigėilėtų.

BARBUTĖ - LAPUTĖ

Iš kur laumė žinos apie mūsų nesėkmes? Ar yra toks liudininkas, kuris jai galėtų paliudyti, kad mes, net būdami žverimis, niekam skriaudos nepadarėme?

V A R N A

/Atsiliepia miške/. Yra-a-a ! yra-a-a !

PETRELIS - VILKELIS

Žinaš ką, sesute ? Aš pradėdau tikėti, kad laumė pavadė tai varneli, sekti mus visur: ką mes veiksime ir kas su mumis nutiks ?

BARBUTĖ - LAPUTĖ

/Kreipdamosi į varną/. Pasakyk man varnelė, kartaus gyvenimo draugužė, ar yra dar mums koks išsigelbėjimas ?

V A R N A

/Miške atsiliepia/. Yra-a-a, yra-a-a !

BARBUTĖ - LAPUTĖ

Ar girdėjai, kaip varnelė atsakė ?

PETRELIS - VILKELIS

Girdėjau. Bet gi ji nieko nepsakė: kokiu būdu mums gelbėtis ?

BARBUTĖ - LAPUTĖ

Užtenka to, kad yra vilties, o tada ir kebtėti jau daug lengviau.

PETRELIS - VILKELIS

Pasigailėtu, ar ne - nežinia, kaip ten būtų. Bet, kaip mums susisieškoti tą laumę, jeigu mes pririšti čia ir niekur, nė iš vietos ?!

BARBUTĖ - LAPUTĖ

Palauk, aš sugalvoju ! Jeigu Rimutis čia ateis uogauti, tai mes jį paprašysime, kad jis iššauktų laumę, su savo užburtąja švilpynėle, o tada mes maldausim, prašysim laumę, kad mūsų pasigailėtų !

PETRELIS - VILKELIS

Tai tik tuščios pastangos. Rimutis juk neužmiršo, kad aš iš jo norėjau tą švilpynėle atimti. Dar it apmušiau jį, tai, kaip gi čia dabar ?.. O, prieš tai, Tylutei uogas išpyliau.

BARBUTĖ - LAPUTĖ

Aš manau, broliuk, kad daug kuo kalti ir mūsų tėveliai dėl mūsų skaudaus likimo - auklėjo mus atskyrę, pataikavo mūsų ydoms ...

PETRELIS - VILKELIS

Lyg žvėrelius, be draugų, be kolektyvo, be drausmės !..

V A R N A

Tikrai, tikrai ...

PETRELIS - VILKELIS

Ai, ai, kaip man skauda vidurius ir strėnas, gal jau neištversiu, iki rytojaus !

/ Išlenda iš už medžių zuikeliai: Alpukas ir Rasele/

ALPUKAS - ZUIKELIS

Aš, rodos, gerai nugirdau, kad čia kažkas sudejavo !

RASELĖ - ZUIKELĖ

Bene, tu apginti ruošies skriaudžiamąjį, kad ieškai jo ?

ALPUKAS - ZUIKELIS

O kodėl gi ne ? Nelaimėje reikia kiekvienam, pagal išgales, padėti.

RASELĖ - ZUIKELĖ

/Pamačiusi lapę/. Bėkime atgal, broliuk, antai, kažkoks žvėris tupi !

ALPUKAS - ZUIKELIS

Ne toks jau aš bailys esu, kad, nuo kiekvieno miško gyventojų, bėgčiau. Pirmiausia, reikia viską gerai iširti!

BARBUTĖ - LAPUTĖ

/Meiliai/. Gražuolėliai, šaunieji zuikučiai, eikškit arčiau, nebijokit, - aš turiu į jus vieną prašymą !

ALPUKAS - ZUIKELIS

Tik, jau nesaldžialis žuvauk, mieloji, gal klastą kokią sugalvojai ? Dėstyk, be vingių, savo reikalą !

BARBUTĖ - LAPUTĖ

Kur čia apie klastą man galvoti, kad pati esu jos auka. Baisi nelaimė mūsų, su broliuku, ištiko.

ALPUKAS - ZUIKELIS

Kur gi tasai tamstos broliukas ?

BARBUTĖ - LAPUTĖ

Ana, va, prie krūmo, vargšelis, bemaž miršta !

RASELĖ - ZUIKELĖ

/Slėpdamosi už Alpuko nugaros/. Aja, vilkas, bėkime greičiau !

ALPUKAS - ZUIKELIS

Ne, taip lengvai, jau, mes pagaunami !

RASELĖ - ZUIKELĖ

Vilku nėra ko pasitikėti, jis, ir dvesdamas, gali dar gerklę perkąsti. Bėkime iš čia !

BARBUTĖ - LAPUTĖ

/Rodydama kilpą ant kojos/. Ar matote šitą plieninę kilpą ant mano kojos, ja esu pririšta prie medžio. Mano broliukas - taip pat. Prašau jus, maldauju, pabandykite jas nuimti !

ALPUKAS - ZUIKELIS

Daug mūsų, brolių zuikelių, šitokiose kilpose žuvo, ir ne vienas neišmoko iš jų išsipainioti.

BARBUTĖ - LAPUTĖ

/Liūdnai/ Bepige tiems miško žvėreliams, kurie tokiais ir gimė, ir susitaikė su savo likimu ! O mano ir broliuko krūtineje plėka žmogiškos kilmės širdys, tai vos neapstu iš sielvarto, pamačius žmogaus nukreiptą į mane šautuvo vamzdį !

RASELĖ - ZUIKELĖ

/Nustebinta/. Tai tu, lapute, ne visuomet lape buvai ?

BARBUTĖ - LAPUTĖ

Kadaise, mes buvome žmonių giminės vaikai.

RASELĖ - ZUIKELĖ

„es irgi. Alpuakai, štai koks sutapimas !

BARBUTĖ - LAPUTĖ

Ach, ach, dabar man viskas jau aišku, - tai laimė ! Tai laimė jus pavertė zuikučiais, tuo pačiu metu, kai mane at ir mano broliuką, pavertė lapute ir vilkeliu !

ALPUKAS - ZUIKELIS

Dabar, tai jau man viskas aišku ! O mudu, su Rasele, vakar lenkėmės mūsų kaime. Labai jau pasilgome tevelių - norėjosi, nors iš tolo, į juos pažvelgti !

BARBUTĖ - LAPUTĖ

Ką, ar pasisekė pamatyti ? Ar niekas jūsų nevaikė, ar niekas į jus nešaudė ?

RASELĖ - ZUIKSLĖ

Puikiausiai pasisekė : teko išgirsti, mums palangeje būnant, linksmą naujieną !

BARBUTĖ - LAPUTĖ

Sakote linksmą ? O kokią būtent ?

ALPUKAS - ZUIKELIS

Rimutis su Tylute žada į čia atvykti. Tai mes juos, dar kartą, pamatysime.

BARBUTĖ - LAPUTĖ

Čia atvyks ! Ot, tai linksmas, o tai naujienėlė, kad ima noras net pašokti !

/Šoka plodama rankomis, tačiau, jei kilpa ant kojos sukliudo ir, ji pargriuva, bet, ir vėl, greit pasikelia, ir šokinėja/.

RASELĖ - ZUIKSLĖ

Alpuk, jeigu mes laumės prašytume, gal ji mūsų pasigailėtų, ir pavertų vėl vaikučiais ? Juk, tu jau tikras drasuolis tapai ! Ir aš, prie tavęs !

V A R N A

/Scenos gilumoje/. Tikrai, tikrai, tikraiii !..

RASELĖ - ZUIKSLĖ

Ar girdėjai, broliuk, ką varna pasakė ?

ALPUKAS - ZUIKELIS

Girdėjau ir, dėl to, man dabar taip linksmas, kad aš vietoje nenustygstu. Bėkime greičiau pasižvelgyti, gal pamatysime juos ateinant ! /Abu nubėga/

LOKYS - PRANELIS

/Atsina lėtai, pasiražydamas/. A-och, tai snusterėjau. Dabar būtų nebloga aviečių, ar meduolio paragauti, tik, visa bėda, kad tingisi ieškoti.

BARBUTĖ - LAPUTĖ

Sveikas lokuti, miško galiūne ! Kaip sekasi pramogauti ?

LOKYS - PRANELIS

Ką čia pramogausi ? Tokia kaitri diena, kad net aviečiauti, po krūmus landžioti tingisi.

BARBUTĖ - LAPUTĖ

Kur jau, tamstalei, pačiam, dėl tų aviečių, vargintis ! Mes su broliuku mielai tau pririnktume, tik, visa bėda, kad

pakliuvome į žmonių paspėstas mums pinkles.

LOKYS - PRANELIS

/Tingiai/. Sakot, perinktumėt aviečių ir dėl manęs ?

BARBUTĖ - LAPUTĖ

Tikrai taip, miškų galinčiau ! Tik sutraukyk tuos saitus, kuriais mes tapome pririšti prie medžių ! Juk, spēkalės, tai tau pakaktų !

LOKYS - PRANELIS

Spėkos tai man pakaktų, tiktai tingisi be galo - tokią kaitrią dieną ir dar dirbti - tai ne pagal mano įpročius !

PETRELIS - VILKELIS

Jau tu, geradari lokeli, nepatingėk, mus išvaduoti, o mes tave, kuo užsinorėsite, pavaišinsime !

BARBUTĖ - LAPUTĖ

Tau tik pora galingos rankos smūgių ir - mes / laisvi, o tada - tau tarnausime !

LOKYS - PRANELIS

Pagalčiau, jau įkalbėjot ! Teks pasitarnauti, - mat, jau mano tokia galestinga širdis ... /Priėina prie vilko ir lapės ir nutraukia nuo jų kojų kilpas/.

BARBUTĖ - LAPUTĖ

/Prišokusi prie lokio jį pabučiuoja/. Geradari, tu, išmintingasis ! Iš visos širdies dėkoju !

PETRELIS - VILKELIS

Visą gyvenimą neužmirėiu tavo kilnios paslaugos !

/Vilkelis ir laputė susilima renkomis ir šoka aplink, viduryje stovintį, lokį deinuodami/

"Geradari tu garbus

Paslaugos tik tau mūs bus !

Mylimiausiam iš svečių

Nešykštėsime aviečių !" ...

/Atbėga Alpkas ir Raselė - zuikučiai /

ALPUKAS - ZUIKELIS

Damesio, žvėrys ir žvėreliai ! Ateina Rimutis su

Tylute !

/Visi blaškosi, pradžiunga/.

BARBUTĖ - LAPUTĖ

Draugai, žvėreliai, prašykime Rimutį pas laumę mus nuvesti ir užtarti !

PETRELIS - VILKELIS

Prašysim, maldausim, kad...

RASELĖ - ZUIKELĖ

Visi kaip vienas !

/Pasirodė Rimutis ir Tylutė/

RIMUTIS

Vaje, kiek čia žvėrių susirinkę !

TYLUTĖ

Bėkime atgal, broliukai, dar gali mus užpulti !

RIMUTIS

Nebijok, sasega, joks pavojus mums negresia, kol pas mane randasi užburtoji švilpynė.

PETRELIS - VILKELIS

Dabar tik pamėčiau, koks aš nenaudėlis buvau !

BARBUTĖ - LAPUTĖ

Mes prašome Tava, Rimuti, nuvesti mus pas laumę ir nuo savęs paprašyti, kad ji mus paverstų vėl į žmones ! Tu juk, toks geras Rimuti, ir mes, kvailiukai, tik iš pavydo jūsų neapkentėm. Atleisk mums !

RASELĖ - ZUIKELĖ

Ir už mus, Rimuti! Neužmirškite ir Alpuko su Rasela !

LOKYS - PETRELIS

/Lėtai/. Aš, taipogi, prašyčiau !

RIMUTIS

Ach, jūs, nelaimingieji ! Senai aš jums atleidau ir spėjau pamiršti visas skriaudas. Neužmirškite, kad žmonių bendruomenė yra didelė - ar sugebėsite, taip visų žmonių, žmoniškai elgtis ?

VISI ŽVĖRYS

"Stengsimės"! "Sugebėsime". "Mes jau visiškai pasitaisėme !" "Pasikeitėm, gerąja linkme !"

RIMUTIS

Tai, sekite paskui mane, nuvesiu jus į laumes buveinę !
/Pasigirsta maršo melodija, grojama skudučiais ir visi žvėrus nuseka paskui Rimutį su Tylute./

TREČIAS VEIKSMAS

S c e n o v a i z d i s

Laumės buveinė. Pasakiškų formų ir spalvų medžiais, krūmais ir gėlėmis apsupta vietovė. Ant iškilumos, stambaus ažuolo papėdėje, ar drėvėje stovi puošnus laumės sostas, papuoštas žvilgančiomis, įvairių formų kriauklių-geldelių, ankrustacijomis.

Uždangai pakilus, laumė sėdi savo soste. Dvi gervės plačiomis, ant ilgų kotų, veduoklėmis "vėsina" orą. Briedis aukštaragis stovi keliomis pakopomis žemiau įsitampęs, kaip karys. Varna, pasilipusi aukštai, virš sosto atlošos, - jos matyti tik galva ir pečiai, ji budriai seka aplinką, kaip laumės sargybinis.

V A R N A

/kranksi/. Ir dar r r r !.. ir dar r r ...

L A U M Ė

/gražios mergaitės pavidalu, su palaidais ilgais plaukais, apsivilkusi ilgu šviesiai žalsvo atspalvio drabužiu/. Varnele, šviesakele, sakyk, ką dar pamatei ?

V A R N A

Iškarrrt ! Iškarrrt daug ...

S T I R N E L Ė

/greitai atbėga ir, nusilenkusi laumai, praneša/. Laumė, teisdarė geroji, penki žvėrys ir du vaikučiai į čia atžygiuoja !

L A U M Ė

Sakyk, stirnele, greitakojele, kokie tai per žvėrys ?

S T I R N E L Ė

Du zuikučiai, vilkas, ~~lokys~~ lapė ir lokys.

L A U M Ė

Sakykit, kas parodė jiems čia kelią ?

S T I R N E L Ė

Juos veda švilpynėlė, - užburtoji dūdelė !

L A U M Ė

Ach, žinau, dabar man aišku ik valiai, tai Rimutis su Tylute - geri vaikeliai.

/Pasirodo Rimutis su Tylute, iš paskos jų: vilkas, lapė, lokys ir du zuikučiai/

RIMUTIS

/Nusilenkdamas laumai/. Sveikinam laumą teisdarę,
girių valdovę nemarią !

L A U M Ė

Sveiki, sveiki, gerieji vaikučiai ! Sakykite, kokie
rūpesčiai jus atvijo į šią, slaptinę, mano karaliją ?

RIMUTIS

Atėjom prašyti nepaprastos malonės: kad teiktumeis šiuos
žvėris, paverst vel į žmones ! Parodyk, laume, savo stebuklingą
galią ir pakeisk nelaimingųjų sunkiąją dalį !

L A U M Ė

Jums patiems tai aš nieko neatsakyčiau, dėl žvėrelių šių
- sudėtingesnis klausimas šičia. Reik ištirti dalyką, - kad
aišku būtų lyg ant delno, ar šitokios malonės tie žvėrys
nusipelno ? Didžiausią palankumą parodysiu jums čia. Ar
daugiau troškimų širdelių jums ne drumsčia ?

TYLUTĖ

Draugų laimė mums užvis brangiausia, todėl apie save
mes mastom ko mažiausia !

L A U M Ė

Ar jūs pačių laimei nieko nestinga ? Jums aš neatsakyčiau
jokių patogumų - žaislų, skanumynų pilni mano rūmai !

RIMUTIS

Toks jau įsitikinimas mūsų tikrasis, kad kitų laime rū-
pindamiesi ir savąją rasim !

L A U M Ė

Žmonijos laimė slypi kolektyve. Jos genijaus /^{menino}/
mokslas amžinai bus gyvas. Sėskite prie manęs gerieji
vaikeliai, nes jūs pasirinkot teisingiausį kelią.

/Rimutis su Tylute, padėkos ženklan nusilenkia ir
sėdasi iš abiejų pusių laumės sosto/.

L A U M Ė

O dabar kalbėkite žvėreliai, kokie sielvartai jūsų
širdį galia ?!

ALPUKAS - ZUIKELIS

/Abu su Rasele - zuikele nusilenkia laumei/. Išmintingoji laume, geroji ! Mes, su sesele Rasele, pakankamai pargyvenam zuikiškos baimės ir įvairiausių pavojų. Tuose pavojuose užsigrūdinome, padrąsėjome ir dabar jau mūsų širdelės nebepri-tampa prie zuikiškos giminės, todėl prašome ...

RASELĖ - ZUIKELĖ

/tęsdama Alpuko prašymą/. Nuolankiausiai prašome:gražinti mums pirmąjį, žmogiškąjį, pavydą. Ilgesys savosios šeimos, tėvelių, mokyklos ir draugų mus kaip geležį rūdys graužia ! Prašome pasigallėti ir atjausti skaudžia mūsų dalį !

ALPUKAS - ZUIKELIS

Pasigallėkite mūsų, kol pikti žvėrys, ar medžiotojas mūsų nenugalabijo ! Mes būsim geri, visuomet ryžtingi ir drąsūs už teisybę pasisakyti !

L A U M Ė

Gera. Matau, kad jūsų širdelės jau subrendo ir tinkate žmonių bendruomenėje gyventi. Tai eikite į mano sodą, ten rasite sraunų upelį, jeigu jį perplauksite, tai tapsite vėl žmonėmis - vaikeliais.

/Į briedį/

Briedi, auksaragi, nuvesk tuos zuikučius prie "mėginimų sriaute". Jisai nuvalys tuos, kurie ydoše neapkiauto.

B R I E D I S

/Išsitempęs prieš laumę/. Klausau ! /Į zuikučius/ Sakite paskui mane, vienas paskui kitą, aš jus nuvesiu ten, kur buvo man įsakyta. /Visi trys nueina/.

L A U M Ė

Kalbėkite sekantysis !

PETRELIS - VILKELIS

Laume teisingoji, atkreipkite ir į mane savo malonę. Būdama žvėries kailyje, praregėjau visas savo ydas ir piktadarybes ir nuoširdžiai epgallestaudama, tvirtai pasi-ryžau: daugiau niekam gyvenime skriaudų nedaryti, ir būti draugišku, sugyvenamam berniukui - tikrai teikitės, mane vėl, gražinti į žmonių bendruomenę !

L A U M Ė

/Susimąsto/. Aš, rodos, buvau kažkam pavedusi sekti jūsų gyvenimą kiekviename žingsnyje. /Kreipiasi į varną/. Ar ne tau, varnele šviesakele. liepiu juos sekti ?

V A R N A

/Linkčiodama galva/. Tikrai ... tikrrraiii ...

L A U M Ė

Na, kaip jie elgėsi, būdami savo žvėriškam kailyje ?

V A R N A

/linkčioja galva/. Gerrraiii, gerrraiii !

/Tuo tarpu grįžta Briedis auksaragis į savo vietą. Kartu ir Alpukas su Rasela jau vaikučių pavidalu/.

L A U M Ė

Sėskite vaikučiai ant laiptelio.

BARBUTĖ - LAPUTĖ

Šviesioji laumė, maldauju, neaplenk ir manęs savo malone !

L A U M Ė

Kad melas - teismo pamatų negriautų,
neklystamai įsėja "mėginimų sriautas".
Kam sąžinė slegia našta nedorybių,
nuskęs tas, nors plūdės būtų įsikibęs.

/Į Auksaragi/

Briedi, auksaragi, nuvesk juos prie sriauto,
jeigu jį perplauks - numes žvėries kiautą ...

B R I E D I S

Klausau ! /Į vilką ir laputę/ Sėskite paskui mane, vienas paskui kitą ir vykdykit tą, kas buvo įsakyta.

/Visi trys nueina/

L A U M Ė

Kas dar į mane su reikalu ?

LOKYS - PRANELIS

/Nuzižiovauja, tingiai pasiglosto plaukus/. Aš tapo-gi.

L A U M Ė

/Nusišypsojusi/ Ką taipogi ? Kalbėk pilnais sakiniais,
aiškiau ! Kas yra: nesugebi, ar tingi ?

LOKYS - PRANELIS

Daleiskim, kad taip. Arba, tikriau pasakius, kaip
tik buvo, - nes, mano giliu įstikiniu, aš jau - nebe
tinginys.

L A U M Ė

/Nusišypsojusi/. Netinginy - tikrai neranguolis ?

LOKYS - PRANELIS

Gal būt, šiek tiek lėtokas esmi ...

L A U M Ė

Pasakokit kokiu reikalu pas mane atvykote ?

LOKYS-PRANELIS

Kai aš pergalvoju viską iš pradžių, tai man atrodo, kad mano mamytė manęs labai pasiilgo.

L A U M Ė

O tu savo mamytės ar nepasiilgai ?

LOKYS - PRANELIS

Apie save aš ne daug galvoju, be to, gal ir nevertas esmi.

L A U M Ė

Žmogaus vertingumas glūdi jame pačiame. Kas siekia to, kad pasidarytų vertingas, sau ir kitiems, tas ir tampa vertingu.

LOKYS - PRANELIS

Apie tiek daug dalykų aš, iki šiol, dar nemąsčiau.

L A U M Ė

Vadinasi, koks buvai, toks ir palikai tinginys ?

LOKYS - PRANELIS

Ne, dabar visiškai aš ne tinginys, tą galėčiau netgi įrodyti.

L A U M Ė

Iš kuo gi. būtent ?

LOKYS - PRANELIS

Daugybės lentelę, kurią aš anksčiau tingėjau išmokti, dabar jau perpratau ir gerai žinau. Net ir eilėraščių mintinai išmokau.

L A U M Ė

Patikrinsim ! Įdomu kada ir kaip tu ją išmokai ?

LOKYS - PRANELIS

/Lėtai pasakoja/. Peisivalgęs aviečių, aš dažnai, sulėtai popiečiais, prisirinkdavau pušų konkorežių ir deliodavau juos nuo vieno iki dešimties, o po to prie kiekvieno skaičiaus dėjau krūveles po du, po tris ir taip iki dešimties kartų daugindavau jų grupes ir gautas sumas krūvutėmis konkorežių taip pat atžymė.

daveu, ir tada tik perpratau pečią daugybą ir mintinai išmokau jų sandaugas.

L A U M Ė

Tai, kaip kitaip daugybą galima aptarti ?

LOKYS-PRANELIS

Daugyba - tau kelis kartus paimtų vienodų dėmenų suma. Ją galima būtų natgi ir sudėties keliu išreikšti.

L A U M Ė

Puiku, pasirodo kai netingite, tai sugebate ir visai neblogai protauti. Kiek bus 7 kart po 6 .

LOKYS - PRANELIS

Aturios dešimtys ir du.

L A U M Ė

O eileraštį koki mokate ? /Pranelis vaizdžiai deklamuoja eileraštį "Raketa" ar kokią pasakėčia/. Puiku. Kodėl tada, kai dar lankai mokyklą, neišmokai ?

LOKYS - PRANELIS

Tada aš neperpratau nei reikšmės, nei naudos iš tos daugybės lentelės.

L A U M Ė

Tai ką, ar mokytojas nesugebėjo viską išaiškinti ? Keista, - kaip gi kiti išmoko ?

LOKYS - PRANELIS

Kiti gal stydžiau klausėsi, mokytojo aiškinimų.

L A U M Ė

O tau kas trukdė ?

LOKYS - PRANELIS

Riešutai ir meduoliai, kurie buvo mano tašėje. /Laumė ir vaikučiai gardžiai nusijuokia/.

LAUMĖ

/i aukseragi/. Briedi, auksaragi, nuvesk ir lokį-Pranelį, tegu iš jis perplaukia mėginimų upelį. Atrodo, kad ir jis jau pasitaisė: ir ne melagis ir jau netinginys. Šaltas sriautas, gal jam priduos daugiau paslankumo, ir iš jo jau taps sumanus, veiklus žmonių bendruomenės narys, - o kol kas garas mokinys.

BRIEDIS - AUKSARAGIS

/į lokį/. Paskui mane žangte, marš !
/Abu išžygiuoja, pasitempę lyg kariai/.

L A U M Ė

Stinnale, giesitakojele, sukviask čia zuikučius, ir tegu jie suruošia kokią meninę programą mano šios dienos svetelių garbei.

S T I R N Ė L Ė

Klausau ! Tuoju pakviesiu visą būrį: šokėjus ir muzikantus.

/Išbėga. Po trumpos pauzės pradeda rinktis zuikiai. Susėda zuikiai - muzikantai su skudučiais, birbynėm, ar kitais liaudies instrumentais. Ateina ir buvęs lokys, dabar berniukas Pranelis ir atsisėda prie kitų vaikų. Zuikiai pradeda šokius/.

Pastaba: spektaklio vadovas parenka šokius pagal vaikučių sugebėjimus ir amžių. Pageidautina, kad šokiai būtų smegaus, linksmo tempo. Baigus zuikiams savo programą, laumė kreipiasi į juos/.

L A U M Ė

Dėkoju jums šaunieji zuikučiai, kad palinksmintote mano svetelius, dabar bėkite į savo žaliąsias ganyklas.

/Visi zuikiai išbėga/.

RIMUTIS

/Kreipdamasis į Pranelį/. Matai, Preneli, kokių nuostabių dalykų mes pamatėme laumės šalyje, o tu vis tvirtinai, kad jokių laumių žemėje nėra, kad laumė - tai tik pasaka, žmonių sukurta.

L A U M Ė

/Atsistoja ir iškilingai kalba/. Mano mielieji vaikučiai ! Klausykite ir įsidėmėkite, ką aš jums dabar pasakysiu : Taisybė, kad patys žmonės kuria pasakas, betgi ir pasakos kuria žmonės, - žmonės aukštos doros, drąsių polėkių, išdidžius ir išradingus. Tie žmonės nesitankina tuo ką turi, ką iki šiol atsiekė, o stengiasi pasiekti viską, ką gražiausiose pasakose randa ir žad, net pralenkti visa tai. Atminkite, vaikučiai, kad laumės - tai tik pasaptys, tai žmonių mintys, svajonės ! Ir žmogus, anksčiau ar vėliau, pasieks tas svajones !

/Kreipdamosi į vaikučius/. Dabar pasisakykite, vaikučiai, ar turite jūs kokių svajonių ?

RIMUTIS

Aš svajoju tapti drąsiu lakūnu, ir kilti vis aukštyn,
aukštyn iki kitų planetų ...

TYLUTĖ

O aš svajoju tapti ~~gydytoja~~ gydytoja - išradėja, ir sukūrti
tokius vaistus, kad žmonės nuo ligų niekuomet nemirtų ...

ALPUKAS

Aš svajoju tapti drąsiu jūrininku, ar neru ir tyrinėti
vandenynų gelmes ...

RASLĖ

Aš dailininke - piešti tokius paveikslus, kurie įkvėptų
žmonėms taiką ir džiaugsmą.

PRANELIS

Aš plieno lydytoju būti norėčiau, tik ^{tai} nepaprastu, o
pasiryžėjusiu.

BARBUTĖ

Aš paukštininke, bet tikrai garsia, garsia ...

PETRELIS

O man sodininku patiktu būti ir išvesti tokias vaisių
atmainas, kokių iki šiol dar nebuvo. ^{Sakykim} Tokių ~~garsių~~, kaip
Mičiūrinas.

L A U M Ė

Atote, kiekvienas iš jūsų turite gražiausių svajonių,
net ir Petrelis ~~ir~~ Barbute. Svajokite, mokykitės ir tvirtai
riškite - ir tada jūsų svajonės išsipildys. Mokslas, darbė-
tumas ir tarpusavis sugyvenimas jūsų **galias** taip sustiprins,
kad jūs savo stebūklais toli ir mus pralenksite ir tapsite
garbingais Naujos epochos kūrėjais.

O dabar, vaikučiai, keliaukite laimingai į savo
namučius !

U ž d a n g a

E P I L O G A S

S c e n o v a i z d i s

Tas pats, kaip ir I-me veiksmė. Uždangai pakilus, vaikai keliiasi, viens po kito, lyg būtų miegoję. Nėra nei laumės, nei jos sosto, nei pasakiškom šviesom spindinčių medžių ir gėlių.

PETRELIS

/Nusipurto, lyg šalčio krečiamas/. Ūch, koki baisų dalyką aš pergyvenau, kad net šlurpas nukrato tik pagalvojus apie tai!

PRANELIS

Aš taipogi pirmą kart tiek daug jaudinausi.

BARBUTĖ

Mane net šaltas prakaitas išpylė nuo tų baisybių. /Šluoste sau kakte/. Kaip smagu, kad sapnas sapnu tik ir pasiliko.

RIMUTIS

O aš mačiau vieną iš gražiausių sapnų, koki tik beprisimenu. Gyvenimas nebūtų toks žavus, jeigu jame nebūtų fantastiškiausių sapnų ir svajonių.

TYLUTĖ

/Pasišokinėjusi suploja rankomis/. Ach, kad visą gyvenimą būtų taip smagu, kaip sapne!

RASELĖ

Kokia graži ir gera buvo toji laumė. /Atsina pionierių vadovė - ta pati mergaitė kuri atliko laumės rolę-žvali, apsirėdžiusi plieno spalvos drabužėliais, su komjaunuoless ženkliuku/.

PIONIERIŲ VADOVĖ

Labą dieną, vaikučiai!

RIMUTIS IR TYLUTĖ

/Nudžiungė/. Ach, mūsų vadovė! /Pribėgė ir meiliai išsikabina į rankas/. Labą dieną, labą dieną!

PIONIERIŲ VADOVĖ

Kur jūs klaidžiojote iki šiol, vaikučiai, kad net jūsų tėveliai pasigenda ir mane jie ^{net} susigraudinę apie jus klausinėjo.

PRANELIS

Žinau tai sapnas ar tikrovė, bet man rodo, kad mes

čia nepaprastų dalykų *patyrimė.*

PETRELIS

Žvėriškiausius dalykus pergyvenom.

BARBUTĖ

O baimės kiek !

ALPUKAS

Perilgai mes su uogomis, matyt, užtrukom, kad mūsų net ieško.

RASELĖ

Turbūt pamotė pritrūko ant ko bartis.[?]

PIONIERIŲ VADOVĖ

Argi dažnai jūs gaunate barti ?

ALPUKAS

Ne *nedažnai.* Dažniau mušti, negu barti nuo pamotės gauname.

PIONIERIŲ VADOVĖ

Mušti? Reikės man labai rimtai su jūsų tėveliais pakalbėti. Argi galima skriausti tokius gerus vaikučius? Kiek aš žinau jūs gi esate labai stropūs, drausmingi vaikučiai.

ALPUKAS IR RASELĖ

/Pribėgdami prie pionierių vadovės/. Oi, kokia gera toji pionierių vadovė! Ir mes norėtume tapti pionieriais, bet mums tėveliai, šiukštu, uždraudė rašyti ...

PIONIERIŲ VADOVĖ

Gerai. Ir apie tai pakalbėsiu su jūsų tėveliais. Argi galima vaikučiams sparnus apkarpyti - juos žaloti ?

PETRELIS IR BARBUTĖ

Ir aš ... ir mes norime tapti pionieriais, ar priimsite mus ?

PRANELIS

Aš taipogi prašyčiau !

PIONIERIŲ VADOVĖ

/nusišypsėjusi/, *Keista!* Ir kodėl būtent čia, miške, kilo jums tokia mintis tapti pionieriais ?

VAIKAI

Mums norėtusi būti tokiais ūruniais, kaip Rimutis su Tyk

lute.

PETRELIS

Kai man, ^{tai} kyla baimė, kad šalindamasis nuo kolektyvo ir tik savo įgeidžių klausydamas į tikrą vilką galiu pavirsti.

BARBUTĖ

Arba į kitą klastingą žverį.

PRANGLIS

O aš manau, kad ir mokytis ir žaisti organizacijoje smagiau.

PIONIERIŲ VADOVĖ

Cha-cha-cha - štai koks praktiškas tu, Praneli !
Sakykit, *gi, vaikučiai,* kas jums įkvėpė tokias brandžias mintis ?

VAIKAI

"Tai laumė" - "Geroji laumė - teisdarė šį kelią mus nušvietė".

PIONIERIŲ VADOVĖ

Gerai. Apie viską dar pakalbėsime ir pasvarstysime, o dabar vaikučiai nemo ! /Atsigręžusi į publiką/. Visi *visi* nemo !
/Vaikai užtraukia "vaikų dainelę ir išžygiuoja dainuodami/

U ž d a n g a

/ Pabaiga /

888.2-2

Pu-77